

Title	ဂျပန်နိုင်ငံတွင်မန္တိမာဘာသာစကားသင်ကဉ်းခင်းအတွဲအကဉ်း
Author(s)	Htet, Htet
Citation	外国語教育のフロンティア. 2025, 8, p. 165-169
Version Type	VoR
URL	https://doi.org/10.18910/100891
rights	
Note	

The University of Osaka Institutional Knowledge Archive : OUKA

<https://ir.library.osaka-u.ac.jp/>

The University of Osaka

ဂျပန်နိုင်ငံတွင်မြန်မာဘာသာစကားသင်ကြားခြင်းအတွေ့အကြုံ

日本におけるビルマ語教育の実践経験

HTET HTET

要約

筆者は2018年に、外国人留学生に対するビルマ語の指導経験に関して、言語文化学的な視点から詳細に述べた研究論文を発表している。本稿では、学生との関係に焦点を当て、特筆すべきテーマを小見出しごとに分けながら、日本におけるビルマ語教育の実践とその近況について報告する。

နိုင်ငံခြားကျောင်းသားများအတွက်မြန်မာဘာသာစကားသင်ကြားခြင်းအတွေ့အကြုံဆောင်းပါးကို ၂၀၁၈ ခုနှစ် သုတေသနဆောင်းပါးတွင် ရေးသားခဲ့ဖူးပါသည်။ ထို ဆောင်းပါးတွင် ဘာသာစကားသင်ကြားခြင်းကို စာပေရှုထောင့်မှ အသေးစိတ် ရေးသားခဲ့ဖူးသဖြင့် ယခုနှစ်ဆောင်းပါးတွင်မူ ကျောင်းသူကျောင်းသားများနှင့်ဆက်ဆံရေးကို လူမှုရေးရှုထောင့်ကသာ ခေါင်းစဉ်ခွဲလေးများဖြင့် ဦးစားပေး ဖော်ပြသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

၁။ မှားလည်းကိစ္စမရှိ

ဂျပန်ကျောင်းသူကျောင်းသားများကိုသင်ကြားရာတွင် အခက်ခဲဆုံးမှာ ပထမနှစ် ဖြစ်ပါသည်။ ကျောင်းသူကျောင်းသားများကလည်း ဆရာကို အကဲခတ်၊ ဆရာကလည်း ကျောင်းသူကျောင်းသားများကို အကဲခတ်ပြီး ပထမဆုံး ဆက်ဆံရေး အဆင်ပြေစေရန် ရင်းနှီးမှုကို ရယူပါသည်။

မြန်မာဘာသာစကားရှိ က၊ ခ၊ တ၊ ထ၊ စ၊ ဆ၊ သ ... စသည်တို့သည် ဂျပန်လူမျိုးများအတွက် သံရင်းမျိုးပြားများဖြစ်သဖြင့် ကျောင်းသူကျောင်းသားများအတွက် ခက်ခဲပါသည်။ ဆရာဆရာမက ဘယ်နှကြိမ်ပြောပြော သူတို့အတွက် ပီသအောင် ရှုတ်ဆိုရန် မလွယ်ကူပါ။ ကျမက “က” ဆိုလျှင် ကျောင်းသားများက “ခ” ၊ ကျမက “ခ” ဆိုလျှင်ကျောင်းသားများက “က” အကြိမ်ကြိမ်ရှုတ်ဆိုရင်း မရှုတ်ဆိုနိုင်သည့်အခါ တဝါးဝါးတဟားဟား ရယ်မောကြရင်းဖြင့် စတင်ရင်းနှီးလာပါသည်။

ကျောင်းသားများကလည်း ကျမက ပြောသည့် “tsuki” (လ) နှင့် “suki” (ကြိုက်တယ်) ကို မခွဲခြားနိုင်၍ ရယ်မောကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပထမနှစ်ကို ရယ်မောခြင်းဖြင့် ပျော်ရွှင်စွာ အစပြုပါသည်။

ကျမ ပြောဆိုသည့် ဂျပန်စကားများတွင် အမှားပါသောအခါ သူတို့ အလွန်ပျော်ရွှင်ပါသည်။ နိုင်ငံခြားဘာသာစကားပြောဆိုသည့်အခါ မှားသည့်အမှားသည် စကားပြောတတ်စကလေး တစ်ယောက် မှားသည့်အမှားနှင့်တူ၍ ကျမ၏အမှားသည် သူတို့အတွက် ပျော်စရာ ချစ်စရာ ဖြစ်နေပါသည်။ ဥပမာ ကျမက စာသင်နေစဉ် ယောက်ျားလေးများ စကားပြောနေသည့်အခါ စာမေး၍မရသည့်အခါတွင် ယောက်ျားလေးတွေ မဖြေနိုင်ဘူးဟု “Otokotachi/ အိုတောကောတာချီ” (ယောက်ျားလေးတွေ) ဟုပြောလျှင် ကျောင်းသားများက ကျမကို “Kawaii/ ကာဝါးအိ” (ချစ်စရာလေး) ဟု ပြောပါသည်။ ကျမက ဘာကြောင့် ကာဝါးအိ ဟု ပြောမှန်းမသိပါ။ ကျမက “အိုတောကောတာချီ” ဟု ပြောတိုင်း သူတို့က ကာဝါးအိ ဟု ပြော၍ ကျမက ကျမ၏အမှားကို မပြင်တော့ပါ။ သူတို့ ပျော်စေရန်ဖြစ်ပါသည်။

နောက်မှသိရသည်မှာ “အိုတောကောတာချီ” အစား “Danshitachi/ ဒန်းရှီတာချီ” (ယောက်ျားလေးတွေ) ဟု ပြောရမည်ဖြစ်ကြောင်း သိခဲ့ရပါသည်။

၂။ ဒီဂရီလျော့သွားသည့်စကားလုံးလေးများ

ဂျပန်ဘာသာစကားတွင် “baka/ ဘက” ဆိုသည့်စကားလုံးသည် မြန်မာလိုပြန်လျှင် အရူး ဟု အဓိပ္ပာယ်ရပါသည်။ ဂျပန်ဘာသာစကားတွင် ဆဲဆိုသည့်စကားလုံး လွန်စွာ နည်းပါသည်။ “ဘက” ဟု ပြောလျှင် လွန်စွာ နာကြင်စေသည့် စကားလုံးဖြစ်သော်လည်း ကျမက ကျောင်းသားများကို စာမေးသည့်အခါ လွယ်ကူသော်လည်း မဖြေနိုင်လျှင် “ဘက”၊ “ဘက” ကျနေတာပဲ ဒါလေးတောင် မရဘူး ဟု ချစ်စနိုးဖြင့် ပြောလျှင် စိတ်မဆိုးဘဲ တဝါးဝါးတဟားဟား ရယ်မောကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် မယဉ်ကျေးသောစကားလုံးသည်ပင် ကျမ ပြောလျှင် ဒီဂရီလျော့သွားပြီး ဆဲဆိုသည်ဟု မမြင်တော့ဘဲ သူတို့ကို စနောက်နေသည့် ပေါ့ပေါ့ပါးပါး စကားလုံးအဖြစ်သာ မြင်ကြပါသည်။

၃။ ဆုပေးဒဏ်ပေးစနစ်

ပထမနှစ်တွင် ကျောင်းသားများသည် ဆရာ၏အခြေအနေကို အကဲခတ်ပြီး ဒုတိယနှစ် ရောက်လျှင် အတော် ရင်းနှီးလာပေပြီ။ ကျမက စာမေး၍ မရလျှင် “zero” ဟု ပြောပြီးဖြေနိုင်လျှင် “S (အကောင်းဆုံးအမှတ်)” ပေးမည်ဟု ပြောသဖြင့် ကျောင်းသား တစ်ယောက်ယောက်က စာမရလျှင် “zero” ဟု ကျန်ကျောင်းသားများက ဝိုင်းအော်ပြီး ဖြေနိုင်လျှင် “S” ပေးပါဟု ပြောပါသည်။ အမှန်တကယ်လည်း “S” ပေးလိုက်ပါသည်။ ထို့ပြင် ယဉ်ကျေးမှုအတန်းတွင် စကားထာဝှက်ခြင်းကို သင်ပြပြီး မဖြေနိုင်လျှင် ပန်းပေးပြီ၊ အရှုံးပေးပြီဟု သင်ထားသောကြောင့် ကျမက ပန်းပေးပြီလားဟု မေးလျှင် အလွယ်တကူ အရှုံးမပေးဘဲ ပန်းမပေးဘူး “S” ပဲ ယူမယ်ဟု ကြိုးစားဖြေဆိုကြပါသည်။

၄။ လွတ်လပ်ပျော်ရွှင်ပညာသင်

ဘာသာစကားသင်ကြားရာတွင် လျင်မြန်စွာ တတ်မြောက်ခြင်း၏ အဓိကသော့ချက်မှာ မရှက်မကြောက်နှင့် ပြောရဲဆိုရဲဖြစ်ခြင်းသည် အဓိကကျသည်ဟု ကျမမြင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဘာသာစကားသင်ကြားရာတွင် ယောက်ကျားလေးများနှင့် ယှဉ်လျှင် ပြောရဲဆိုရဲနှင့် သွက်လက်သော မိန်းကလေးများက ယောက်ကျားလေးများထက် ပိုမိုလျင်မြန်စွာ ပြောဆိုနိုင်သည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဤသို့ မရှက်မကြောက် သွက်သွက်လက်လက် ပြောနိုင်ရန် ပထမဆုံးရင်းနှီးမှုကို ရယူရမည် ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် စာသင်ကြားသည့်အခါ ရင်းနှီးမှုရယူရန် လွတ်လပ်ပေါ့ပါးပျော်ရွှင်သောပုံစံမျိုးကို ကျမ ဖန်တီးပါသည်။ ဥပမာ စကားလုံးတစ်လုံး၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဖော်ပြရသောအခါ အလွယ်တကူ မရှင်းပြနိုင်လျှင် ကိုယ်ဟန်အမူအရာကို ဆရာကိုယ်တိုင်ကလည်း မရှက်မကြောက်ပြုမူ ပြခြင်းဖြင့် ကျောင်းသားများထံမှ ရင်းနှီးမှုကို အလွယ်တကူ ရယူနိုင်ပါသည်။ ကံကောင်းခြင်းတစ်ခုမှာ ကျောင်းသားများနှင့် ကျမ၏အသက် ကွာခြားမှုသည်လည်း ရှက်စရာ မလိုဘဲ ပိုမိုအဆင်ပြေစေပါသည်။

၅။ ဘာလာလာအိုအိုရှိတဲ့

စာမေးပွဲများ ပြီးဆုံး၍ နောက်ဆုံးအတန်းချိန်ဆိုလျှင် တခါတရံ ကျမက မြန်မာအစားအစာများ ချက်ကျွေးပါသည်။ မုန့်ဟင်းခါး၊ အုန်းနို့ခေါက်ဆွဲ၊ နန်းကြီးသုပ်၊ လက်ဘက်သုပ်၊ မုန့်လုံးရေပေါ်

စသည်ဖြင့် လွယ်ကူသော မြန်မာမုန့်များကို မြန်မာဘာသာစကားဖြင့် လုပ်ပုံလုပ်နည်းကို သင်ကြားရင်း အတူစားသောက်ကြရာ ကျောင်းသားများ အလွန်ပျော်ပါသည်။ ဘာလာလာ အိုအိုရှိ ဆိုပြီး အားရပါးရ စားကြသည်မှာ ပျော်စရာတစ်မျိုးပါပေ။ မြန်မာပြည်တွင် ဟင်းချက်အလွန်ညံ့သော ကျမလက်ရာကို မည်သူမျှ အားမပေးသော်လည်း မြန်မာပြည်ရောက်ဖူးသော ကျောင်းသားအချို့က မြန်မာပြည်က ဆိုင်ထက်ပင်ကောင်းသည်ဟုဆိုသောအခါ အမြောက်ကြိုက်သော ကျမမှာ မမောနိုင်မပန်းနိုင် ပီတိတွေ့မြောက် အကြိမ်ကြိမ် ချက်ကျွေးမိပါသည်။ ကျောင်းသားများကလည်း တကွကောယကိ မီးဖိုယူလာပြီး အတူတူ လုပ်စားကြပါသည်။ ကျမက ဂျပန်အစားအစာများကို ချိုရဲရဲမို့ သိပ်မကြိုက်လှသော်လည်း သူတို့လုပ်ကျွေးသည့် တကောယကိမှာမူ သူတို့လေးတွေရဲ့ စေတနာကြောင့်လားမသိ၊ အလွန်ပင် အရသာရှိနေပါသည်။ စာလည်းသင်ရ ဗိုက်လည်းဝ သောအတန်းပင်ဖြစ်ပါသည်။

၆။ ပျော်ပျော်ပါးပါး ဆော့ကစား

တခါတရံ စာသင်ရတာ ပြီးငွေ့လာလျှင် ကစားကြရအောင်ဟု သူတို့ ပြော၍ သူတို့ အလိုလိုက်ပြီး ကစားကြပါသည်။ ဂျပန်စကားလုံး အဆုံးကိုယူ၍ နောက်တစ်လုံးဆက်နည်း၊ ကိုယ်ဟန် အမူအရာဖြင့် အဓိပ္ပာယ်ဖော်နည်း၊ မြန်မာလို “ဗိုလ်၊ ကျား၊ သေနတ်” ကို ဂျပန်လို “ကတ်ကြေး၊ စက္ကူ၊ ကျောက်ခဲ” စသဖြင့် ကစားနည်း အဖုံဖုံကို ပျော်ပျော်ပါးပါး ကစားကြပါသည်။ ဤသို့ ကစားခြင်းသည်လည်း “ရင်းနှီးမှု၊ ပျော်ရွှင်မှု၊ နွေးထွေးမှု” စသည့်ခံစားမှု ပေါင်းစုံကို ဘာသာစကားသင်ကြားရင်းဖြင့် အတန်းကို ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် ပြီးဆုံးစေပါသည်။

၇။ မြန်မာဆန်တဲ့ပွဲ၊ မြန်မာဟန်နဲ့

အိုဆာကာတက္ကသိုလ် နိုင်ငံခြားဘာသာဌာနများတွင် နှစ်စဉ် (၁၀) လပိုင်း (၁၁) လပိုင်းလောက်တွင် မိမိတို့သင်ယူနေသည့် ဘာသာနှင့် ပတ်သက်ပြီး ပြဇာတ်များ ကပြကြပါသည်။ ဥပမာ မြန်မာစာအထူးပြု ကျောင်းသားများက မြန်မာဘာသာစကားနှင့် ပြဇာတ်များ ကပြကြသည်။ ထိုသို့ ကပြရာတွင် ဒုတိယနှစ် ကျောင်းသူကျောင်းသားများက ပါဝင်ဆင်နွှဲရပါသည်။ ပြဇာတ်ကို

ကျောင်းသားများ ကြိုက်နှစ်သက်ရာရွေးချယ်ပြီး ဇာတ်ညွှန်း ရေးကြပါသည်။ ကျမက အမှားပြင်ဆင်လမ်းညွှန်ပေးရုံသာဖြစ်သည်။ မြန်မာအကကိုလည်း အင်တာနက်မှ ရှာဖွေကြည့်ရှုပြီး ကြိုးစားလေ့ကျင့်ပါသည်။ ပြဇာတ်ပါစကားများကို ကျမနှင့် အကြိမ်ကြိမ် ဇာတ်တိုက်လေ့ကျင့်ကြပါသည်။ ကျောင်းသားများက အားကြိုးမာန်တက် ပျော်ရွှင်စွာ သင်ယူကြပါသည်။ မြန်မာဝတ်စုံများကိုလည်း ကျမနှင့် ဂျပန်ဆရာဆရာမများက ငှါးရမ်းဝတ်ဆင်စေပါသည်။ အသားဖြူဖြူ ပိန်ပိန်သွယ်သွယ် ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ် ကျောင်းသူကျောင်းသားလေးများသည် မြန်မာဝတ်စုံနှင့် လွန်စွာပင် လိုက်ဖက်တင့်တယ်ပါသည်။ ဤပြဇာတ်ကို အိုဆကာတက္ကသိုလ်မှ ထွက်သွားသည့် ကျောင်းသားဟောင်းများနှင့် အခြားနည်းသည်တော်များ လာရောက်အားပေးကြပြီး တော်လိုက်တာ မြန်မာသံ သိပ်ပီတာပဲ၊ အကုန်နားလည်တယ်ဟု ချီးမွမ်းပြောဆိုကြလျှင် ကျမတို့ ဆရာ၊ ဆရာမများမှာ လွန်စွာပီတိဖြစ် ပြုံးပန်းတဝေဝေနှင့် ပျော်ရွှင်ဝမ်းမြောက်ကြပါသည်။ အပင်ပန်းခံရကျိုးနပ်သည့် ပွဲလေးဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာစကားလည်းတော်၊ ရင်းနှီးမှုလည်းရသည့် ပျော်စရာပွဲလေးပင်ဖြစ်ပါသည်။

ခြုံချ်ပြောရလျှင် ဘာသာစကားသင်ယူမှုဆိုသည်မှာ ၁။ မိမိကိုယ်တိုင်စိတ်ဝင်စားမှုကိုလည်း အခြေခံရသည်။ ၂။ ပျော်ရွှင်မှုအပေါ်တွင်လည်း အခြေခံရသည်။ ၃။ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုကိုလည်း လေ့ကျင့်ယူရသည်။ ၄။ ရင်းနှီးမှုကြောင့်လည်း ပိုမိုတိုးတက်စေသည်။ ၅။ သင်ယူနေသည့် ဘာသာစကား၏ လူမှုဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ယဉ်ကျေးမှုနောက်ခံကိုလည်း နားလည်နိုင်ရမည်။ ဖော်ပြပါအခြေခံ (၅) ရပ်ဖြင့် ပြည့်စုံနေပြီဆိုလျှင် ဘာသာစကားသင်ကြားသင်ယူမှု၏ ရာနှုန်းတဝက်ခန့် ပြီးစီးသွားပါပြီ။ ထို့ကြောင့် ကျောင်းတွင်ပျော်၍ စာတော်ရမည်ဆိုသည့် ဆောင်ပုဒ်အတိုင်း ကျမသည် ဂျပန်ကျောင်းသားများကို လွတ်လပ်ပေါ့ပါးပျော်ရွှင်စွာ သင်ကြားပေးနေပါသည်။